

Академија уметности Универзитета у Бањој Луци
Академија наука и уметности Републике Српске
Музиколошко друштво Републике Српске

Владо С. Милошевић Етномузиколог, композитор и педагог
Научни скуп ТРАДИЦИЈА КАО ИНСПИРАЦИЈА
21. и 22. април 2017. године
Апстракти

За издавача

Проф. др Санда Додик,
декан Академије уметности Универзитета у Бањој Луци
Проф. др Рајко Кузмановић,
председник Академије наука и уметности Републике Српске
Др Драгица Панић Кашански,
председник Музиколошког друштва Републике Српске

Уреднице:

Проф. др Соња Маринковић
Проф. др Санда Додик
Др Драгица Панић Кашански

Сарадници Уредништва:

Софија Вучићевић и Матија Антонић

Дизајн корица

Дамир Омић

Прелом

Дарко Домазет

Штампа

Art print, Бања Лука

Тираж

80

Програмски одбор симпозијума

Др Санда Додик, Академија уметности, Универзитет у Бањој Луци, председник,

Др Драгица Панић Кашански, Академија уметности, Универзитет у Бањој Луци,

Др Соња Маринковић, Факултет музичке уметности у Београду,
Др Клаус Нојман/ Dr. Klaus Näumann/Nipamwissenschaftliche
Fakultät Institut für Europäische Musikethnologie, Universität zu
Köln,

Др Иван Чавловић, Музичка академија у Сарајеву,

Др Лозанка Пејчева, Институт за етнологију и фолклористику,
Софија,

Др Родна Величкова, Институт за фолклористику, Скопље,

Др Викторија Коларовска Гмирија, Факултет музичке уметности
у Скопљу,

Др Весна Микић, Факултет музичке уметности у Београду,

Мр Милош Заткалик, Факултет музичке уметности у Београду,

Др Богдан Ђаковић, Академија уметности у Новом Саду,

Др Миријана Закић, Факултет музичке уметности у Београду,

Др Миомира Ђурђановић, Факултет уметности у Нишу,

Др Весна Пено, Музиколошки институт САНУ Београд,

Мр Саша Павловић, Академија уметности, Универзитету Бањој Луци

со значењето на празникот. Во празникот Водници се наоѓаат повеќе слоеви од архаичните магични дејства до христијанските значења. Орото како составен дел на обичајниот систем може да позврзува кон сите слоеви на народниот религијски систем.

Клучни зборови: македонски фолклор, Водници, обредно оро, Свети Јованово кумство, Мијаци, Брџаци

ТРИ НАРОДНА ЗБОРА И КЛАВИР ПЕТРА КОЊОВИЌА И ШЕСТ НАРОДНИХ ПОПЕВАКА ЈОСИПА СЛАВЕНСКОГ – НОВИ МЕЃАШИ У УМЕТНИЧКОЈ ОБРАДИ НАРОДНОГ НАПЕВА У ХОРСКОЈ МУЗИЦИ ИЗМЕЃУ ДВА СВЕТСКА РАТА

Др Саша В. Божидаревиќ

Универзитет у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици
Факултет уметности
Косовска Митровица, Србија
sasabozhidarevic@gmail.com

Из мноштва хорских остварења инспирираних фолклором, насталих у српској (југословенској) музици измеѓу два светска рата, по свом инвентивном и креативном односу према народном напеву издвајају се два антолошки дела: *Три народна збора и клавири* Петра Коњовиќа и *Шест народних поевка* Јосипа Славенског. Специфичност ових композиција је у примени различитих композиционих средстава којима се трасирају нови путеве обраде фолклора. На тај начин се прави специфичан отклон од догаташње праксе, углавном засноване на имитацији Мокрањчевог руковетног модела. Петар Коњовиќ, варијационим и трансформационим поступцима фолклорног цитата уводи тематски рад, који подразумева специфичне видове контраста и развоја музичког садржаја карактеристичног за класични сонатни облик. Јосип Славенски, са друге стране, понире у старије фолклорне слоеве у којима истражује изворне типове вокал-

не пратње (педале, остината, хетерофоне двозвучке), упорно избегавајући примену хомофоније. Циљ овог рада је да се истакну и дефинишу сви значајни композициони поступци у обради поетско-музичких материјала фолклорне провенијенције у апострофираним делима композитора Петра Коњовиќа и Јосипа Славенског, а посредно, преко нџих, укаже и на значај међуратног периода за развој српске хорске музике.

Кључне речи: Српска музика, хорска музика, обраде народног напева, Мокрањац, руковетни модел, музичка анализа

ЈОСИП СЛАВЕНСКИ: СИМФОНИЈА ОРИЈЕНТА, СИНТЕЗА КОМПОЗИТОРОВОГ СТВАРАЛАШТВА

Милош Браловиќ, МА

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Докторске студије музикологије
mlbosbralovic@gmail.com

Стваралаштво Јосипа Славенског (1896–1955) базирано је на синтези модернистичких композиционо-техничких решења и инспирације музичким фолклором. Иако постоје тумачења Славенских дела као, делимично национално усмерених (као *Балканска симфонија*, 1927, или *Симфонија Оријента*, 1938), а делимично модернистичких (као *Хаос*, 1932, или *Музика* 38, 1938), у свим његовим делима постоји својеврсно прожимање ових тенденција, које ћемо да покажемо на примеру *Симфоније Оријента*. Будући да је реч о релативно касном остварењу, завршеном непосредно пред Други светски рат (након рата, Славенски, осим *Симфоније ејоса* није имао значајнији остварења), оно може бити тумачено као место својеврсне синтезе у композиторском опусу. У том смислу, покушаћемо да, у виду коментара појединих одломака овог дела, прикажемо начине на које су се различити елементи поетике Славенског (који потичу из његовог

интересовања за фолклор, астрономију, звук као акустички феномен, али и савремене композиционе технике у периоду између два светска рата) синтетисани у *Симфонији Оријента*. Такође, важно је имати у виду да је седам ставова овог дела међу собом различито (у смислу карактера, али пре свега и „музичког узора“ који се у одређеном ставу користи). Према томе, посебну пажњу привлаче принципи који међусобно повезују ставове.

Кључне речи: Јосип Славенски, фолклор, модернизам, традиција, *Симфонија Оријента*.

НАРОДНА ПЕСМА КАО КОДИРАНА ОСНОВА МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ У КОНТЕКСТУ КУЛТУРЕ ПАМЋЕЊА

Александра Бранковић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и Музичку педагогију

anja.brankovic@gmail.com

Др Гордана Каран

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и Музичку педагогију

gagan.gordana@gmail.com

Народна песма као један од најважнијих конститутивних елемената музичког фолклора у овом раду посматрана је у контексту културе памћења. Сагледаана је и кроз појмове традиције, наслеђа и идентитета као сегмената културе памћења који означавају генерацијско преношење прошлости. У овом смислу, детерминисан је и појам кода у његовом универзалном поимању, као и појам *музичког кода*. Народне песме-моделе као својеврсне музичке кодове за рад на почетном музичком описмењавању користи је Миодраг Васиљевић у својој функционалној методи на народним основама. С тим у вези, објашњена је улога народних песама-модела у настави солфеђа где су музички кодови пре-

свега основа за поставку звука и његово преношење у нотну слику. Из ове визууре народна песма, те и народна песма-модел као кодирана основа музичке писмености, дефинише се као чинилац, односно градивни елемент (музичке) културе памћења.

Кључне речи: народна песма, култура памћења, музички код, народна песма-модел.

МУЗИЧКА ТЕОРИЈА СКУПОВА У УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ НАСТАВИ СОЛФЕЂА НА ПРИМЕРУ СТУДИЈЕ МАЈКЛА ФРИДМЕНА EAR TRAINING FOR TWENTIETH-CENTURY MUSIC

Др Јелена Беочанин

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Одсек за музичку уметност

jelenasolfeggio@gmail.com

Музичка теорија скупова, потекла из Сједињених Америчких Држава, није шире позната у нашој средини. У настави је тек местимично заступљена, а конкретнио на часовима солфеђа се не примењује. Када је реч о објављеним радовима и књигама из области методике наставе солфеђа, ова теорија није помињана до данас. Студија Мајкла Фридмена, професора на Универзитету Јејн: *Ear Training for Twentieth-Century Music* (1990), представља репрезентативни пример педагошке литературе засноване на музичкој теорији скупова. Настала је са намером да се објасни изражајност превасходно атоналне музике и студенти науче како да је слушају са теоријским разумевањем. Напомена је како курсу анализе музике 20. века, тако и курсу солфеђа. По Фридменовом мишљењу, две су могуће стратегије савладавања савремене музике: 1) превазилажење инстинктивних одговора потеклих из искуства са музиком старијег порекла и 2) редефинисање везе ум-слух давањем интелектуалне потпоре интуицији и слушним способностима. Као заступник друге наведене стратегије, Фридмен је предложио значајни удео поимања теорије приликом